

Naše stranke in SZDL

Navezava stikov naših strank levega centra s socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije predstavlja vsekakor nov, pozitiven moment v razvoju dobrih sosedskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, oziroma našo deželo in Slovenijo.

Prvi so začeli odpirati vrata navezovanja stikov in prijateljske izmenjave mnenj s socialistično zvezo socialni demokrati. Kaj kmalu so jim v istem smislu sledili socialisti, zdaj pred kratkim pa je tudi demokratsko vodstvo naše dežele navezalo stike s socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije.

Takšno sodelovanje, izmenjava mnenj in prijateljsko razpravljanje med strankami levega centra in socialistično zvezo je vsekakor tisti prvi, pomembni korak, ki bo verjetno odprl na široko vrata sodelovanja tudi na političnem polju med obema deželama. Če torej govorimo o odličnem ekonomskem in kulturnem sodelovanju med deželama, potem lahko zdaj začenjamo govoriti tudi o pozitivnem in plodnem političnem sodelovanju in razumevanju med dvema deželama. Prav ta politični aspekt pa je zlasti važen za nas, zamejske Slovence, zlasti pa za Slovence iz naše pokrajine.

Prepričani smo namreč, da je socialistična zveza že, če pa še ni, pa bo, opozorila svoje politične sobesednike iz Italije tudi na pereča vprašanja naše nacionalne skupnosti v Italiji. Prav tako pa smo tudi prepričani, da bodo naše stranke levega centra znale z razumevanjem prislunhiti sobesednikom iz Slovenije, ki bodo vsekakor znali pravilno in korektno tolmačiti naše probleme, zlasti pa probleme beneških Slovencev, ki uživamo najmanj zaščite kot nacionalna manjšina v Italiji.

Se zlasti pomemben za nas je neposreden stik in izmenjava političnih mnenj z demokristjani, ki se je pred dnevi začela v Trstu, nadaljevala pa se bo kasneje v Ljubljani.

Pripravljenost obojih, tako demokristjanov kot predstavnikov socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije za ustvarjalni dialog nam je v trenutnem političnem položaju vsekakor poročilo, da se bosta obe zainteresirani strani pogovarjali tudi o nas in naših problemih in zato lahko upravičeno upamo zlasti mi, beneški Slovenci, da bodo stvari krenile končno tudi nam v prid. Vsaj takšno upanje imamo spričo vseh teh nedavnih političnih dogodkov ob meji, ki so vsekakor dalekosežnejši, kot pa je videti na prvi pogled.

DEŽELNA DELEGACIJA PRI OBRAMBENEM MINISTRU

Resne intervencije proti vojaškimi služnostim

Vojaške služnosti izredno negativno vplivajo na razvoj gospodarstva in turizma v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini - Intervencije raznih poslancev pri vladi do danes niso nič zalegle

Pred kratkim se je mudila v Rimu deželna delegacija pod vodstvom podpredsednika deželne vlade Enza Mora pri obrambnem ministru Tanassiju in mu razložila težavne probleme, ki jih trpi naša dežela zaradi vojaških služnosti.

Podpredsednik Moro in ostali člani naše deželne delegacije so povedali ministru Tanassiju, da vojaške služnosti izredno negativno vplivajo v številnih primerih na lokacijo industrije, ovirajo dela pri obnovi kmetijstva, zavirajo pobude in turistične tokove in zboljšavo infrastrukture na omenjenem področju.

Deželna delegacija se je

sklicevala na predloge o spremembi zakonodaje, ki ureja vojaške služnosti in zahtevala, naj vlada na te zahteve ustvari zakonsko osnovo za nov položaj, ki bo bolj upošteval pravice posameznih lastnikov.

Kar zadeva revizijo služnosti na podlagi zakona št. 180. z dne 8. marca 1968., so ministru podčrtali nujnost, da v duhu zakona, omilijo trenutni režim vojaških služnosti. Poleg zahtev, da naj končno uredijo odškodnine, predvidene v zakonu, je deželna delegacija predvsem poudarila, da je treba čim prej končati s stanjem negotovosti, ki trenu-

tno vlada glede pobud vojaških oblasti ter da naj le-te vsaj pojasnijo svoj minimalni program v tem smislu, ki bi zagotovil tako nadaljnje pobude prebivalstvu na tem področju.

Minister Tanassi je vzel na znanje vse pripombe naše delegacije glede vojaških služnosti in zagotovil polno podporo na administrativnem področju in tudi na področju zakonodaje, da bi probleme rešili, hkrati pa je opozoril tudi na potrebe obrambe, pa tudi na to, da bi ustvarili čim širšo solidarnost med deželami v Evropi.

ZASEDANJE JUGOSLOVANSKO - ITALIJANSKE KOMISIJE

Potrditev uspešnega sodelovanja

Popolnoma zadovoljivo izvajanje videmskega sporazuma - Uvedene bodo nove proge za kopenski in pomorski promet ter žičnicami v gorskih predelih

V Rimu se je pred kratkim končalo 16. redno zasedanje stalne mešane jugoslovansko-italijanske komisije za izvajanje videmskega sporazuma, ki ureja promet oseb kot tudi kopenski in pomorski promet in zveze med obmejnimi področji obeh dežel.

Jugoslovansko delegacijo je vodil svetnik jugoslovanskega državnega sekretarjata za zunanje zadeve Zvonko Perišič, italijansko delegacijo pa opolnomočni minister in italijanskem zunanjem ministrstvu Gian Luigi Mile-si Feretti.

Razgovori so potekali v vzdušju konstruktivnega in prijateljskega sodelovanja. Stalna mešana komisija je, kot je bilo rečeno v uradnem sporočilu, ugotovila, da je bilo izvajanje sporazuma v času med 15. in 16. zasedanjem popolnoma zadovoljivo.

Komisija je opozorila na zelo živ promet med obmejnimi področji Jugoslavije in Italije. Ugotovljeno je, pravi nadalje spročilo, da je bilo v razdobju od 1. januarja do 31. decembra 1970. leta opravljeno na obmejnem področju 35.112.302 prehoda v obe smeri s prepustnicami, ki jih predvideva videmski sporazum.

Med zasedanjem so se dogovorili za nove ukrepe, ki naj bi zboljšali promet med sosednjima področjema. Z uvajanjem novih prog in povečanjem števila že obstoječih prog so se dogovorili tudi za tarife za kopenski in pomorski promet na področju izvajanja sporazuma, hkrati pa so preučili možno-

sti, da bi določbe tega sporazuma razširili tudi na promet z žičnicami v gorskih predelih.

Na koncu so se dogovorili, da bo prihodnje redno zasedanje mešane komisije novembra letos v Jugoslaviji.

V OKVIRU OBMEJNIH IZMENJAV

Srečanje geografov v Vidmu

Perspektive se za nadaljnja srečanja v deželi Furlaniji-Juljski krajini ali v Sloveniji

Geografi videmske univerze so pod pokroviteljstvom predsednika univerze v Vidmu in videmskega župana Cadetta priredili, pred nedavnim dvodnevno srečanje geografov tržaške in videmske univerze z geografi iz Ljubljane. Prebrali so več referatov, ki so obravnavali geografske probleme obmejnih področij ob italijansko italijanski meji.

Študijskega srečanja so se z ljubljanske univerze udeležili akademik profesor dr. Svetozar Ilešič, profesorja dr. Klemenčič in dr. Vrišer ter docenta dr. Medved in dr. Jeršič. Srečanju so prisostvovali profesorji geografije in študentje videmske in tržaške univerze, skupina slovenskih profesorjev iz Trsta, med častnimi gosti pa poleg župana videmske občine Cadetta in rektorja tržaške univerze tudi zastopnik jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu.

To je bilo že tretje študijsko srečanje, kakršna bodo geografi iz Vidma, Trsta in Ljubljane še nadalje organizirali vsako leto v Juljski

krajini ali v Sloveniji po vnaprej izdelanem študijskem programu, v katerem bodo vključeni v obliki diskusijskih prispevkov rezultati raziskav o najaktualnejših in sodobnih problemih regionalnega razvoja v luči medsebojnega povezovanja ob odprti meji Slovenije in dežele Furlanije-Juljske krajine.

Natečaj za pesmi iz Nadiške doline

Prosvetno društvo «Rečan» bo organiziralo v okviru pobude «Komisije za praznovanje sv. Jakoba» pevsko glasbeno prireditev z naslovom «Natečaj za pesmi iz Nadiških dolin». Prireditve ima namen ovrednotiti krajevno narečje s spodbujanjem umetniške ustvarjalnosti avtorjev in ovrednotiti literarne in glasbene tekste z zbiranjem in razširjanjem pesmi, ki bi dobile navdih pri pesniških in glasbenih motivih dolin. Komisija prosi za pokroviteljstvo ali sodelovanje tudi druge ustanove, katerih cilji morajo biti podobni tistim, ki jih ima prireditelj. Komisija je poverila organizacijo prireditve PD «Rečan» iz Ljes pri Grmeku.

Za leto 1971 je razpisan natečaj s sledečim pravilnikom:

a) Tekst pesmi naj bo napisan v domačem krajevnem jeziku; pesmi ne smejo biti že objavljene ali izvajane v javnosti.

b) Napisane naj bodo za en glas ob spremljavi klavirja, navdih bodo morale dobiti v pravem duhu okolja in krajevne tradicije, kljub temu, da lahko sledijo kakršni koli melodični in ritmični smeri.

c) Predložena dela bodo razdeljena v dva dela: literarni (besedilo) in glasbeni tekst (glasba).

č) Udeleženci natečaja bodo morali poslati tekst v treh izvodih z glasbenim tekstom, kateremu bo dodana partitura za klavir v treh izvodih, v zaprti ovojnici PD «Rečan» v Ljese.

d) Za kritje stroškov bodo morali udeleženci natečaja dodati še 1000 lir za vpisnino, ki jo bodo vplačali na tekoči račun (c/c n. 24-4064) na naslov PD «Rečan» Ljese pri Grmeku. Predložena dela naj bodo označena z geslom, napisanim tudi na posebni obojnici, v katero naj dajo list z imenom in naslovom.

Posebna izbirna komisija, ki jo bo sestavljalo pet članov, bo ocenila predložena dela, ki bodo prispela v določenem roku.

Udeleženci se obvezujejo, da do zaključka natečaja ne bodo objavili, izvajali ali posneli za javnost svojih pesmi, v nasprotnem primeru jih bodo organizatorji izključili.

Tekstov ne bodo vračali avtorjem in izbirna komisija bo lahko vnesla v besedila ali glasbo spremembe, ki bi bile potrebne za to, da bi prireditve bolj uspela.

Osebe, ki bodo odgovorne za prireditev, bodo odločale o nastopu pevcev, ansamblov in dirigentov, ki jih bodo za izvajanje svojih pesmi želeli avtorji. V tem primeru bodo sami avtorji krili stroške.

Za imenovanje oseb, ki bodo odgovorne za prireditev, je pristojno le PD «Rečan».

Na prireditvi bodo izvajali vse pesmi, ki jih bo izbrala posebna komisija. Za posamezne pesmi bo glasovalo posredno ali neposredno tudi občinstvo. Na zaključni prireditvi, ko bo potekalo podobno glasovanje, bo zmagala tista pesem, ki bo zbrala največ glasov. Vsem ostalim pesmim bo pripadlo «ex equo» drugo mesto.

Organizatorji in ustanove, ki so dali pobudo za natečaj, nimajo nobene obveznosti do udeležencev, če bi zaradi kakega nepredvidenega vzroka morala prireditve odpasti.

Ker ima prireditve kulture, človečanski in družbeni namen, bodo najboljši pesmi podelili, da bi se izognili kakršni koli špekulaciji, umetniško nagrado. Tudi vse ostale pesmi, ki bodo dosegle drugo mesto, bodo prejele nagrado.

Organizacijski odbor bo lahko začel in razvil katero koli drugo pobudo s katero bi mogel razširiti krajevne pesmi, pri tem si dopušča možnost, da se v ta namen posluži na natečaju izbranih pesmi s spoštovanjem pravic avtorskih pravic.

TARCENTO, ki šteje danes s svojimi vasmi nekaj nad deset tisoč prebivalcev, progresa kakšno večjo industrijo, da bi se zajezila emigracija. Edina industrija v Bulfonih že dolgo časa peša zaradi superprodukcije

Sprehod skozi slovensko književnost

JERNEJ KOPITAR

Poleg Prešerna, Vodnika in Slomška je v tem obdobju slovenske književnosti pomembno tudi ime Jerneja Kopitarja, jezikoslovca, slovnika in slavista.

Jernej Kopitar se je rodil leta 1780 v Repnjah za Šmaro goro na Gorenjskem. Njegov oče je bil ugleden kmet, župan in cerkveni ključar. Oče ga je šele z desetimi leti poslal v ljubljansko osnovno šolo. Kopitar je tako dobro izdeloval, da je dobival prvo darilo in prav tako je bilo kasneje v gimnaziji. Zato je prejemal štipendijo. Med šolanjem sta mu za kolero umrla oče in mati. Pomagal si je z inštrukcijami. Po končani gimnaziji je bil več let tajnik barona Zoisa. Tu se je spopolnjeval v znanju modernih jezikov, tako francoščine, italijanščine in angleščine, se poglabljaj v klasični študij in postal slavist, kar je takrat pomenilo, se je zanimal za staro cerkveno slovanščino in nove slovenske jezike. Vendar pa ga je ambicija silila naprej. Odšel je na Dunaj, kjer je študiral pravo zato, da bi si tako zagotovil življenje in dobil možnost za napredovanje v slavistični znanosti. Čeprav do prava ni čutil pravega nagnjenja, ga je vendar uspešno končal in nato začel znanstveno sodelovati pri raznih, največ dunajskih revijah, kjer je bil celo nekaj časa jezikoslovni sourednik in tudi urednik. V občevanju z grškimi, romunskimi, albanskimi in srbskimi trgovci se je naučil njih jezikov, zato je 1810. leta postal cenzor za slovenske in novogrške, kasneje pa tudi za romunske knjige. Isto leto je prišel v dvorno knjižnico kot skriptor in tu dosegel ob koncu svojega življenja mesto prvega kustosa. Med tem časom je znanstveno nekajkrat potoval, tako v Prago in Nemčijo, 1814. je odšel v Pariz, bil mimogrede tudi v Londonu in Oxfordu, v zadnjih letih pa je dvakrat potoval v Italijo.

Dopisoval se je z najpomembnejšimi znanstveniki svojega časa, med njimi je bil tudi Vuk Karadžić. Za svoje znanstveno delo je postal član berlinske in petrograjske znanstvene akademije, prejel je številna vladarska odlikovanja in bil imenovan za dvornega svetnika. Posebno prve čase je vneto posegal v kulturno življenje svoje domovine. Z drugega popotovanja v Rim se je vrnil hudo bolan na pljučih. Umrl je 1844. leta in bil najprej pokopan na Dunaju, učenjakovo knjižnico pa je kupila vlada za ljubljansko narodno in univerzitetno knjižnico, oziroma za takratno licejsko knjižnico. Njegove zemeljske ostanke pa so hoteli Srbi 1897. leta skupaj z Vukovimi vred prenesti v Beograd in takrat so jih Slovenci pripeljali v Ljubljano in pokopali na Navju, kjer je še danes Kopitarjev grob.

Za Slovence je najpomembnejša njegova, nemško napisana. «Slovnica slovenskega jezika na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem», ki je izšla 1809. leta. V svetu mu je prinesla največjo slavo «Glagolita Clozianus» (1836), v kateri je objavil glagolski

rokopis, last tirolskega grofa Cloza, zraven pa še brižniskke spomenike.

Kopitarjeva slovnica je prva znanstvena opisna slovnica slovenskega jezika. V nji je obširno obravnavan razvoj slovenskega pismenega jezika in pravopisa od Trubarja dalje, tu je prvo dobro obdelano oblikoslovje in pri tem glagoli prvič razdeljeni na dovršne in nedovršne glagole. Slovnica je v knjižnem jeziku utrdila jezikovno izročilo naših protestantov, vendar z gorenjskimi oblikami, ki so se začele uveljavljati iz vrste gorenjskih pisateljev, predvsem pa v Vodnikovem delu.

Uvanjanje gorenjskih oblik je razširjalo osnove slovenskega knjižnega jezika. Še bolj je pobijal fevdalno po-

novila paralelne diplomske tečaje v Vidmu.

3.) V primeru, da bi pogorel tudi drugi načrt, naj bi ustanovili na stroške dežele Furlanije-Juljske krajine svobodne fakultete ter začeli s pedagoško fakulteto, kasneje pa še

ustavnimi normami in urejene v zakonodaji univerzitetnega pouka.

Na primer, v senatu, kjer pravkar poteka potrditev univerzitetne reforme in so nekateri senatorji predlagali, da bi lahko v deželah, kjer ni u-

Filološko društvo za furlansko univerzo

Izvršni komite furlanskega filološkega društva v Vidmu je na svoji zadnji seji sprejel naslednjo zahtevo glede furlanske univerze v Vidmu:

Upošteva je trenutno obstoječe perspektive in na podlagi veljavne zakonodaje ter načrtov za šolsko reformo, o kateri razpravljajo v parlamentu, kot tudi na podlagi prizadevanja velike večine v deželni vladi Furlanije-Juljske krajine z dne 3. marca letos v prid razvoju univerzitetnega študija v Vidmu in z ozirom na formalno prošnjo videmskega konzorcija, poslano 21. marca akademskemu senatu tržaške univerze za ustanovitev pedagoške fakultete v Vidmu

menimo,

da ima mesto Videm glede svoje zgodovinske vloge in kulturnega središča Furlanije polno pravico, da postane sedež avtonomne in popolne univerze z vsemi nujnimi tečajji potrebnega študija in prid kulturnemu in ekonomskemu razvoju furlanske družbe.

Zato furlansko filološko društvo v skladu s svojim statutom in delom, ki ga opravlja

zahteva,

da naj se takoj začne formirati okoli fakultete za tuje jezike in književnosti, ki že obstoja, oddelek za humanistične vede, in naj bi postal »departement« v smislu tretjega člena osnutka zakona o univerzitetni reformi.

Ke_r menimo, da naj bi departement, v smislu navedene člena, imel vsaj pet te-

čajev za diplomu (ali fakulteto po obstoječih zakonih).

zahteva

ustanovitve, preden bi začel veljati novi zakon o reformi univerze. Še štirih humanističnih fakultet, med katerimi je najpomembnejša pedagoška fakulteta.

Obračajoč se torej na odgovorne oblasti, vabi društvo h konkretni akciji in predlaga naslednje

konkretne možnosti za uresničitev:

1.) prošnjo akademskim oblastem tržaške univerze za ustanovitev pedagoške fakultete, ki naj bi začela delovati z akademskim letom 1971-72.

2.) V primeru, da bi to prošnjo omenjene akademske oblasti zavrnile, bi takoj poslali predloge drugim univerzam izven naše dežele, predvsem univerzi v Padovi, da bi usta-

Znamenita katedrala v Cedadu. Na sliki je viden tudi spomenik Julija Cezarja

Prijatelja sta se uzrla, se začudila, si stopila naproti in si toplotno stisnila roke.

«Kaj pa je huđega?» je vprašal don Jeremija zaskrbljeno in pomignil na orožnika. «Kaj se je zgodilo?»

Cedermac se je smehljaj, a je bil po vsem videzu kot izgubljen otrok, ki je med tujimi ljudmi iznenada zagledal znanca.

«Saj vidiš, v kakšnem spremstvu sem. Pa ne glej preočitno tja. Ali me čakata?»

«Kaj še! Zopet so me pestili, a se nisem vdal. To je. Pa kaj? Ali ti je ušla kaka neprevidna beseda?»

Kratko zasliševanje, pravijo... Kdo ve. Da bi ti mogel vse povedati! Saj pridem k tebi, ako bom prost. Upam, da bom...»

«Kar zdaj povej!» je silil don Morandini; bil je ves zbeigan in preplašen.

«Ne, ne zdaj!» se je Cedermac silil v smeh. «Saj ni nič takega... Vrag mi je ponujal cel zaklad, da bi mu dušo prodal. Pa je nisem. Zdaj pa skoraj veš. Jutri me ne bo doma. V Videm pojdem, od Poncija do Pilata, ne dam se kar tako. Bom pa še jaz nesramen», se je suho zasmeljal.

Poslovila sta se. Don Jeremija je zresnjen, prepaden strmel za svojim prijateljem, ki je z orožnikoma izginil v množici.

Minute so bežale, v oddaljenem zvoniku je bilo četrto za četrtjo, Cedermac je še vedno čakal. Bil je ves v bolestni živčni napetosti, a se je pomirjeval s tem, da se je oziral po čakalnici. Na steni sta viseli dve pokrajinski sliki v širokih, pozlačeni okvirih. Razen težkih zaves na oknih ni bilo ničesar drugega, kar bi oživljalo to sobo. Temnice so bile do polovice spuščene, med stenami je visel mrak.

ZA RAZVOJ TURIZMA

Igralnice tudi v naši deželi?

Zadržati doma čimveč valute, ki se sedaj steka v tuje igralnice

V Rimu so se sestali predstavniki turističnih organizacij iz 5 italijanskih dežel s posebnim statutom (Furlanije-Juljske krajine, Sicilije, Sardinije, Tridentinsko-Gornjega Poadižja in Doline Aosta), da bi pripravili skupen dokument o ukrepih, s katerimi naj bi podprli razvoj turizma na prizadetih območjih. Na sestanku je predstavniki dežele Furlanije-Juljske krajine, odbornik za turizem E. Moro, postavil zahtevo, naj bi vlada dovolila odprtje igralnic v deželi. S tem bi zadržali doma večji del valute, je poudaril Moro, ki se zdaj steka v bližnje igralnice v Jugoslaviji in Avstriji. Predstavniki dežel s posebnim statutom so opozorili vlado, da Italijo obkroža cela vrsta igralnic, ki srkajo velike vsote italijanske in tujih valut. Igralnice se namreč nahajajo na Krfu, na Rodosu, v Kopru, Pulju,

Salzburgu, Kitzbuehlu, Badnu, na Dunaju, v Vrbi na Koroškem, v Bad-Gasteinu, na Malti in v nekaterih mestih Severne Afrike. Po zadnjih vesteh, je naglasil predstavnik Furlanije-Juljske krajine, naj bi se pripravljalo odprtje nove igralnice tudi v Novi Gorici.

BIVŠI PARTIZANI, AKTIVISTI, VSI DEMOKRATICNI SLOVENC I IN ITALIJANI!

Prispevajte v sklad za izgradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem!

Prispevki se nabirajo v Vidmu:

V uredništvu Matajurja, Via San Daniele 88-1; pri ANPI, Via Del Pozzo 36, in na sedežu Prosvetnega društva «Ivan Trinko» v Cedadu, Via Monastero 20.

V Gorici se nabirajo prispevki na sedežu SPZ, ul. Ascoli 1 in na sedežih vseh prosvetnih društev na Goriškem.

Svet Psihiatrične bolnice Begunje na Gorenjskem

RAZPISUJE POČITNIŠKO PRAKSO

za slovenske zameške študente medicine in dijakinje srednjih medicinskih šol.

Za podrobnejše informacije pišite na naslov: Ravnateljstvo Psihiatrične bolnice Begunje na Gorenjskem - Jugoslavija.

Hodil je sem in tja po preprogi, stopal tako tiho, kakor da se boji motiti tišino. Pogosto je pogledoval na uro, vedno pogosteje, slednjič vsakih pet minut, postajal nemirnejši od trenutka do trenutka. Mučil ga je grd občutek, kakor da tiči za tem čakanjem kaka zaseda. Hkrati mu je bilo tudi prav tako, da se medtem do konca pripravi in dodobra razmisli.

Pravzaprav, ako je dobro preudaril, ni imel česa razmišljati. Čemu bi naprej pripravljaval besede, ki bi jih morda potem nikoli ne izustil? Z bridkostjo in jezo, ki je ni mogel potolažiti, je v duhu obnavljal dogodke prejšnjega dne, posebej prejšnjega večera. Hoteli so ga preplašiti, ga spraviti na kolena. Kako otroških, preprostih, žaljivih sredstev so se posluževali! Morda bi bili dosegli svoj namen, da jih ni bil do dna spregledal. Tako pa je bilo vse tako smešno, da mu je krohoh vstajal v grlo, a obenem ga je dušilo grenko ponižanje. Izgubili so igro.

Oddahnil se je, teža negotovosti mu je padla z ramen, navdajalo ga je zmagoslavje, a na dnu je ležala grenčica. Komedija se bo nadaljevala. Kakšen bo njen konec? Tega nihče ne more vedeti.

To noč je slabo spal, venomer se je premetaval na ležišču. Ne le zato, ker ni bil vaje ležati v tuji postelji, ampak tudi zato, ker se je nenadoma počutil strašno postaranega in izmučenega. In to je bil morda šele začetek. Saj bo še zbolel. Hkrati ga je mučil občutek ponižanosti. Kaj je storil, da ravnajo z njim kakor s hudodelcem? Jalo prerakanje z ljudmi, ki ne poznajo ne srca ne logike, In čemu so tako trdo zgrabili prav njega, samo njega? Ledenomrzlo mu je leglo na srce. Mržnja, ki ga je navdajala vso pot, se mu je potrojila in mu zastrupljala kri.

France Bevk

Kaplan Martin Čedermac

21

Ne, saj bi tega ne bil storil. Nikoli, pa če bi moral za lakoto umreti. A že samo to, da so se mu upali ponuditi, ga je neizmerno peklo... Ali se ne muči le zaradi svoje preobčutljivosti in nazadnje ni tako huđo? Ne, huđo je, huđo, trikrat in stokrat huđo. To se ni dalo odgnati s skomizgovanjem ramen. Čutil se je grozno ponižanega pred Bogom in pred samim seboj. Usodna veriga, zlò se niza na zlò, vse drvi nekam v prepad.

Pod težo misli je bil ves zlezal na kup; zavedel se je in se zravnil. Izmučen je gledal na mestno zidovje in na hiše ob straneh. Ze so bili dospeli v Cedad. Avto je obstal na ozkem, tlakovanem trgu; izstopili so.

Cedermac se je počutil tako zbitega, kakor da je vso pot peš tekkel in gazil po svojem srcu... Dan se je že nagibal proti večeru, nebo se je polagoma jasnilo, širok pramen večernega sonca je sijal na mestne strehe. Po ozkih ulicah so se pretakali ljudje, posedali za mizicami pred kavarnami. Ob vogalu starinske palače je stala skupina ljudi in čakala na avtobus, da jih popelje skozi Nađiško dolino. Med njimi je bil don Jeremija.

